

Sammanfattning av regelverket kring ST i hörsel- och balansrubbnings- och råd från SMAF angående ST-utbildningen

Informationen nedan bygger på Socialstyrelsens dokument HSLF-FS 2021:8, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om läkarnas specialiseringstjänstgöring samt det tidigare dokumentet SOSFS 2015:8.

Socialstyrelsen lämnar inte förhandsbesked om utbildningsplanen uppfyller deras kriterier. Därför är det viktigt att man vid planeringen för ST följer regelverket redan när specialisttjänstgöringen påbörjas. SMAF råder att noggrant lägga upp utbildningen i enlighet med gällande regelverk. Utbildningsplanen ska följas upp och revideras regelbundet samtidigt som handledare utvärderar ST-läkarens kompetensutveckling.

Specialist i hörsel- och balansrubbnings (HoB) kan man bli när man har godkänd specialistutbildning i basspecialiteten ÖNH samt tjänstgjort inom HoB minst 2 ½ år och uppfyller målbeskrivningen för ST i HoB. Man kan gå utbildning inom basspecialiteten ÖNH och tilläggsspecialitet HoB parallellt. För läkare som gör bastjänstgöring (BT) i sex månader, kan ST-utbildning göras på deltid parallellt med BT men BT ska slutföras inom två år från det att ST påbörjats.

Utbildningen i HoB kräver 60 månaders tjänstgöring som ska intygas av handledare och verksamhetschef, men i praktiken kan man tillgodogöra sig 2 ½ år från ST i ÖNH. All utbildning som tillgodoräknas ska specificeras och kopplas till delmål i målbeskrivningen för HoB och ska vid ansökan om specialistintyg redovisas för Socialstyrelsen. Vid deltidstjänstgöring förlängs ST motsvarande tid. Om ST-tjänstgöringen delas med tjänst inom ÖNH räknas den del av arbetstiden som man arbetar med hörsel och balans in i ST i HoB. Tiden för semester och jourkomp får räknas in i ST-utbildningen, men det är SMAFs uppfattning att jourkomp från ÖNH-jour inte bör belasta utbildningen i HoB. Den kortaste utbildningstiden till specialist i HoB är 7,5 år (5 år ÖNH + 2,5 år HoB). Om BT ingår i utbildningspaketet är tjänstgöringstiden till basspecialist 66 månader (5 ½ år) och utbildningstiden 8 år till färdig specialist i HoB. För person med färdig specialistutbildning i

audiologi från annat EU-land kan specialiteten konverteras till specialist i HoB utan krav på genomgången ST i ÖNH.

Handledare och verksamhetschef avgör om tjänstgöring med handledare utanför ST-utbildningen kan tillgodoräknas i ST. Även tjänstgöring före legitimation kan tillgodoräknas upp till 6 månader. Tjänstgöring utan handledare kan inte tillgodoräknas. För den som har doktorsexamen kan tjänstgöringstid i forskarutbildning tillgodoräknas upp till 6 månader i ST-utbildningen ifall målbeskrivningen för ST är uppfylld.

ST-läkaren ska ha ett utbildningsprogram som utgår från målbeskrivningen för specialiteten. ST-läkaren ska ha tillgång till en studierektor. Denna behöver inte vara specialist i HoB utan klinikens befintliga studierektor i ÖNH kan ansvara även för HoB. Enligt de allmänna råden ska vårdgivaren säkerställa att studierektorn har relevant specialistkompetens. ST-läkaren ska ha en huvudhandledare och även handledare under randplaceringar. Handledare ska ha gått handledarutbildning.

” Den huvudansvariga handledaren bör tjänstgöra vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren genomför sin huvudsakliga specialiseringstjänstgöring. Om så inte är fallet, bör vårdgivaren på något annat sätt säkerställa att han eller hon är tillgänglig för handledning och även i övrigt har förutsättningar att utföra sitt uppdrag.”

ST-läkaren ska alltså i första hand ha en handledare på det huvudsakliga tjänstgöringsstället, men det finns möjlighet även till handledning på distans. Handledaren ska vara specialist i HoB och ha genomgått handledarutbildning. Det är absolut mest önskvärt att handledning finns att tillgå på ST-läkarens tjänstgöringsställe. Det finns dock flera sjukhus som saknar specialist i HoB, men där behovet av specialister är överhängande. I de fall finns möjlighet att lösa handledarfrågan med hjälp av distanshandledning. Det är SMAFs uppfattning att om handledning på distans skall genomföras ska det planeras ytterst noggrant då det ställer höga krav på både handledare och ST-läkare och bör kombineras med längre tids tjänstgöring på ort med tillgång till specialister i HoB på plats. Det är inte enbart handledning inom ram för formell ST som ST-läkaren behöver, utan även att diskutera och fråga kring patientfall på daglig basis.

Inför ansökan om specialistkompetens skall handledare och ytterligare en person som vårdgivaren utsett och som är specialist i HoB göra en bedömning om ST-läkare uppfyller kompetenskraven i målbeskrivningen innan intyg om uppfyllda specialistkompetens utfärdas.

”Vårdgivaren ska vidare ansvara för att kvaliteten i specialiseringstjänstgöringen säkerställs genom systematisk granskning och utvärdering av om verksamheten uppfyller de krav som ställs...” ST i HoB ska SPUR-inspekteras precis som ST i ÖNH och det görs med fördel samtidigt som SPUR inom ÖNH och ev Foniatri. Det är viktigt att man meddelar SPUR-inspektörerna att även HoB ska inspekteras så att SPUR-inspektör som är specialist i HoB gör denna inspektion. SPUR-inspektion ska göras var femte år.

20220922

SMAF styrelse

/Karin Stenfeldt